

BEZPŁATNY

ISSN 1509-4677

powiatowy

NR 9/2024 (232)

Kurier

LEŻAJSK
GM. LEŻAJSK
GM. NOWA SARZYNA
GM. GRODZISKO DOLNE
GM. KURYŁÓWKA

www.starostwo.lezajsk.pl

W numerze:

- XXV Pielgrzymka Służb Mundurowych Województwa Podkarpackiego i XXV Dożynki Powiatowe
- Podpisano umowę na modernizację dwóch dróg powiatowych
- 500. rocznica II lokacji Leżajska - 1524 r.
- Podróże: Himba (Namibia)

W NUMERZE:

POWIAT 4-9

- XXV Pielgrzymka Służb Mundurowych Województwa Podkarpackiego i XXV Dożynki Powiatowe
- Pożegnanie dyrektora Zespołu Szkół Technicznych Haliny Samko
- Lasy Państwowe i lokalne samorządy planują utworzenie wspólnej sieci tras rowerowych
- Podpisano umowę na modernizację dwóch dróg powiatowych
- PFRON dofinansuje nowe projekty
- Kolejni nauczycieli z powiatu leżajskiego otrzymali awans zawodowy
- Jubileusz 100 lat por. Joanny Dołęgi zd. Cieślík herbu Sas

OŚWIATA 10-13

- ZSL
- ZST
- SOSW

KULTURA 14-21

- 500. rocznica II lokacji Leżajska - 1524 r.
- Powiatowy Piknik Patriotyczny
- Wakacyjne warsztaty dla dzieci w Muzeum Ziemi Leżajskiej dobiegły końca
- IV Festiwal Kultury Lasowiackiej
- V Złot Pojazdów Różnych „Klamot” 2024

PODRÓŻE 22-23

- Himba (Namibia)

KALENDARZ IMPREZ 24

REKLAMA 24-28

SPROSTOWANIE

W numerze 7-8 „Kuriera Powiatowego” w tekście poświęconym Tadeuszowi Hollenderowi, na str. 18 pojawiła się wzmianka o świętowaniu przez Szkołę Podstawową w Brzozie Królewskiej 25-lecia patronatu poety. Placówka obchodziła w roku bieżącym 50-lecie patronatu. Za pomyłkę przepraszamy.

Kurier Powiatowy - Wydawca:

Starostwo Powiatowe w Leżajsku,
ul. Kopernika 8, 37-300 Leżajsk.

Adres redakcji:

ul. Skłodowskiej 8

(budynek B Starostwa Powiatowego w Leżajsku),
tel. 17 240 45 72,

e-mail: promocja@starostwo.lezajsk.pl

Redaktor naczelna: Natalia Nowicka.

Redakcja wydania:

Małgorzata Charko (ZST), Stanisław Majcher (ZSL),
Tomasz Chrzęstek (SOSW), Roman Federkiewicz
(Muzeum Ziemi Leżajskiej).

Wszelkie prawa zastrzeżone. Artykuły odzwierciedlają poglądy ich autorów. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów i zmiany tytułów.

Za treść reklam i ogłoszeń płatnych redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Druk: TOP DRUK Sp. z o.o., sp. k.,
ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża

Nakład: 3000 egzemplarzy

Numer zamknięto: 19.09.2024 r.

Danucie Kurzyp

Dyrektorowi Środowiskowego Domu Samopomocy w Jelnej
wyrazy współczucia z powodu śmierci

SYNA

składają

Rada, Zarząd oraz Pracownicy Jednostek Organizacyjnych Powiatu Leżajskiego

Monice Smoleń

Dyrektorowi Powiatowego Urzędu Pracy w Leżajsku
wyrazy współczucia z powodu śmierci

BRATA

składają

Rada, Zarząd oraz Pracownicy Jednostek Organizacyjnych Powiatu Leżajskiego

ZAOBSERWUJ POWIAT LEŻAJSKI NA INSTAGRAMIE

Powiat Leżajski poszerza swoją obecność w mediach społecznościowych. Od teraz, obok profilu facebookowego, posiada również konto na Instagramie, gdzie pojawiać się będą treści dotyczące m.in. dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego, atrakcji turystycznych na terenie powiatu, ciekawostki o ziemi leżajskiej oraz informacje o wydarzeniach.

Zapraszamy do obserwowania profilu poprzez:

– aplikację mobilną Iq: @powiatlezajski

– adres www.instagram.com/powiatlezajski/

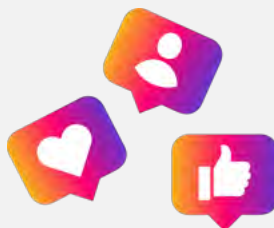

Jesteśmy na INSTAGRAMIE.

Zaobserwuj nasz profil:

➤ @powiatlezajski

➤ www.instagram.com/powiatlezajski/

VI SESJA

RADY POWIATU
LEŻAJSKIEGO

28 sierpnia w siedzibie Starostwa Powiatowego w Leżajsku, w sali obrad Rady Powiatu Leżajskiego odbyła się VI sesja rady.

Po przyjęciu porządku obrad radni podjęli uchwały w sprawie:

- przyjęcia do realizacji „Programu psychologicznoterapeutycznego „Komunikacja bez przemocy szansą dla rodziny” dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2026”,
- przekazania środków finansowych dla Policji,
- udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze powiatu leżajskiego,
- zasad przeznaczania do sprzedaży nieruchomości gruntowych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz szczegółowych wytycznych sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych,

- zaciągnięcia zobowiązania ponad rok budżetowy 2024,
- zmian w wieloletniej prognozie finansowej Powiatu Leżajskiego,
- wprowadzenia zmian w budżecie Powiatu na 2024 r.,
- ustanowienia Matki Bożej Leżajskiej Patronką Powiatu Leżajskiego,
- statutu Powiatu Leżajskiego,

Następnie członkowie rady zapoznali się ze sprawozdaniem z działań podejmowanych przez nadzór wodny na obszarze powiatu leżajskiego za rok 2023, informacją starosty na temat funkcjonowania Wydziału Komunikacji i Transportu, a także ze sprawozdaniem starosty z prac Zarządu Powiatu w okresie międzysesyjnym.

NN

XXV PIELGRZYMKA SŁUŻB MUNDUROWYCH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

XXV DOŻYNKI POWIATOWE

8 września już po raz dwudziesty piąty formacje mundurowe z Podkarpacia oraz delegacje wieńcowe z powiatu leżajskiego przybyły do Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w ramach Pielgrzymki Służb Mundurowych Województwa Podkarpackiego i Dożynek Powiatowych.

Pielgrzymka jest zwieńczeniem całorocznej pracy rolników, a także świętem tych, którzy na co dzień strzegą bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Tegoroczne dożynki, z uwagi na jubileuszowy charakter, odbyły się pod Patronatem Narodowym Prezy-

denta RP. Całe wydarzenie objął patronatem honorowym Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl. Pielgrzymka licznie zgromadziła mieszkańców zarówno powiatu leżajskiego, jak i powiatów ościennych.

Uroczystość rozpoczęła polowa msza święta, której przewodniczył biskup pomocniczy Archidiecezji Przemyskiej Krzysztof Chudzio. Nabożeństwo poprzedził uroczysty przemarsz formacji mundurowych ulicą Mickiewicza spod Miejskiego Centrum Kultury w Leżajsku oraz przejście spod Domu Pielgrzymy korowodu delegacji wieńcowych reprezentujących poszczególne gmi-

ny. Bogato zdobione wieńce dożynkowe – efekt wielogodzinnej pracy głównie członkiń Kół Gospodyń Wiejskich – zaprezentowało w tym roku ponad 30 delegacji.

Gospodarzem dożynek było Miasto i Gmina Nowa Sarzyna, zaś rola starostów przypadła Kamili Mordarskiej oraz Grzegorzowi Płachcie.

W uroczystości wzięły udział następujące służby mundurowe: Wojsko Polskie reprezentowane przez kompanie honorowe: 21 Brygady Strzelców Podhalańskich, w imieniu której w tym roku przybyła kompania 14 Dywizjonu Artylerii Samobieżnej z Jarosławia – 18 Pułku Saperów, Wojsk Obrony Terytorialnej, Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, Służby Więziennej z Rzeszowa, Izby Administracji Skarbowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczej Straży Pożarnej, Jednostki Strzeleckiej 2035 z Leżajska (klasa wojskowa i pożarnicza z Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku). Dodatkowo uczestniczyły również: Nadleśnictwo Leżajsk, Wojewódzka Inspekcja Transportu Drogowego z Rzeszowa, Straż Miejska, Związek Harcerstwa Polskiego, sekcja konna Oddziału Kawalerii Ochotniczej w barwach 20 Pułku Ułanów im. Króla Jana III Sobieskiego oraz inne formacje noszące mundur.

W wydarzeniu wzięły udział również zaproszeni goście: doradca społeczny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Alvin

Gajadhur, senator RP Janina Sagatowska, Wojewoda Podkarpacki Teresa Kubas-Hul, Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego Karol Ożóg, radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego Marek Ordyczyński, Starosta Leżajski Zdzisław Leško, Wicestarosta Leżajski Lucjan Czenczek, Członek Zarządu Powiatu Wanda Rakszawska-Stopyra, prezydium oraz radni Rady Powiatu Leżajskiego, wójtowie i burmistrzowie, komendanci policji oraz straży pożarnej z terenu województwa podkarpackiego i dowódcy pozostałych służb mundurowych, samorządowcy, radni powiatowi oraz gminni, dyrektorzy instytucji powiatowych, gminnych i szkół, kierownicy jednostek, przedsiębiorcy, a także przedstawiciele organizacji społecznych.

Posługę liturgiczną mszy św. pełnił Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej oraz Jednostka Strzelecka 2035 z Leżajska, za oprawę muzyczną zapewniła Orkiestra Wojskowa z Rzeszowa. Odnowienie Aktu Zawierzenia Służb Mundurowych Matce Boskiej Leżajskiej odczytał generał brygady Straży Granicznej Tomasz Zybiński, a Modlitwę Rolnika do Matki Bożej Leżajskiej – starościna dożynek.

Podczas nabożeństwa biskup poświęcił przyniesione wieńce dożynkowe, a przedstawiciele poszczególnych służb mundurowych, instytucji samorządowych oraz gmin złożyli symboliczne dary, jako wy-

raz wdzięczności Matce Bożej Leżajskiej za otrzymane łaski.

W związku z Pielgrzymką Służb Mundurowych Prezydent RP przekazał Staroście Leżajskiemu flagę Rzeczypospolitej Polskiej. Zarówno flagę, jak i okolicznościowy list wręczył w imieniu prezydenta jego doradca Alvin Gajadhur. Następnie starosta przekazał flagę kustoszowi leżajskiego sanktuarium o. Kludiuszowi Baranowi, aby w murach bazyliki upamiętniała ten wyjątkowy jubileusz.

Po liturgii uczestnicy pielgrzymki udali się na poczęstunek przy Domu Pielgrzyma. Wspólnemu posiłkowi towarzyszył występ Kapeli „Zgrani” z Łętowni.

Organizatorzy dziękują następującym sponsorom za wsparcie: Zakładowi Mięsnemu Smak Górno, Piekarni PSS Społem

w Leżajsku, Firmie „ORZECH” z Kolbuszowej, Podkarpackiemu Centrum Hurtowemu Agrohurt z Rzeszowa oraz ZPOW „Hortino” Sp. z o.o. w Leżajsku.

Za pomoc i zaangażowanie w organizację pielgrzymki organizatorzy kierują wyraz wdzięczności do: policji, państwowej straży pożarnej, Jednostki Strzeleckiej 2035 z Leżajska, harcerzy z Komendy Hufca Leżajsk, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Leżajsku, Miejskiego Zakładu Komunalnego w Leżajsku, gminnych ośrodków kultury, Zespołu Szkół Licealnych, leżajskiego szpitala, Zarządu Dróg Powiatowych w Leżajsku oraz wszystkich tych, na których życzliwość mogą co roku liczyć przy organizacji wydarzenia.

NN

Pożegnanie

dyrektor Zespołu Szkół Technicznych w Leżajsku

Haliny Samko

27 lipca, w siedzibie Starostwa Powiatowego w Leżajsku odbyło się spotkanie związane z przejściem na emeryturę dyrektora Zespołu Szkół Technicznych im. T. Kościuszki w Leżajsku Haliny Samko.

W spotkaniu wzięli udział m.in. Starosta Leżajski Zdzisław Leško, Wicestarosta Lucjan Czenczek, Członek Zarządu Wanda Rakszawska-Stopyra, Sekretarz Powiatu Kazimierz Kryła, Skarbnik Powiatu Jolanta Marciniak, naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Aurelia Kryła, wicedyrektorzy ZST: Piotr Foryt, (który od września 2024 r. jest nowym dyrektorem szkoły) oraz Mirosław Szląskiewicz.

Starosta w słowach skierowanych do Haliny Samko wyraził podziw dla jej imponującego dorobku zawodowego oraz osiągnięć, a także podziękował za wieloletnią pracę na rzecz szkoły.

Halina Samko pracę w ZST w Leżajsku rozpoczęła w 1988 r., na stanowisku nauczyciela matematyki, zaś funkcję dyrektora szkoły pełniła od 2009 r. Działania podejmowane przez nią w trakcie piętnastoletniej kadencji na tym stanowisku przyczyniły się do istotnej zmiany wizerunku szkolnictwa zawodowego w powiecie.

Dzięki jej zaangażowaniu w placówce powstało wiele projektów podnoszących po-

ziom kompetencji i umiejętności zawodowych. Znacznie rozbudowana została także baza dydaktyczna. Dzięki nawiązanym przez nią współpracom z pracodawcami i uczelniami wyższymi szkoła dostosowała programy nauczania do potrzeb rynku pracy. Z jej inicjatywy utworzono nowe kierunki kształcenia w ZST, m.in.: technik automatyk, technik programista, technik informatyk i technik robotyk.

W 2015 r. kierowany przez dyrektora Samko ZST otrzymał nagrodę Ministra Gospodarki za promowanie szkolnictwa zawodowego na Podkarpaciu. Jej sukcesy edukacyjno-menedżerskie, doświadczenie

i wiedza zostały dostrzeżone również na szczeblu krajowym i zaowocowały powołaniem w 2018 r. do Rady Dyrektorów Szkół Zawodowych przy Ministerstwie Edukacji Narodowej. W styczniu 2024 r. ZST w Leżajsku znalazł się w Rankingu Szkół Olimpijskich miesięcznika „Perspektywy”. Ranking ten skupia 200 liceów i techników z całej Polski, których uczniowie osiągają sukcesy w olimpiadach i konkursach zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Ponadto w maju 2024 r. kapituła Nagrody Przyjaciela Powiatu Leżajskiego przyznała Halinie Samko nagrodę w kategorii Osobowość.

NN

Lasy Państwowe i lokalne samorządy planują utworzenie wspólnej sieci tras rowerowych

29 sierpnia w siedzibie Nadleśnictwa Leżajsk odbyło się spotkanie dotyczące utworzenia sieci tras rowerowych we współpracy Lasów Państwowych (reprezentowanych przez Nadleśnictwo Leżajsk) z lokalnymi samorządami. Trasa przebiegałaby przez tereny nadleśnictw: leżajskiego i sieniawskiego oraz powiatów: leżajskiego, łańcuckiego i przeworskiego.

Pomysł spotkał się z aprobatą zarówno leśników, jak i samorządowców biorących udział w spotkaniu, które odbyło się 28 czerwca w Nadleśnictwie Sieniawa. Uczestniczył w nim również Starosta Leżajski Zdzisław Leśko.

Podczas sierpniowego spotkania nadleśniczy Nadleśnictwa Leżajsk Tomasz Cebula zapoznał uczestników ze szczegółami planowanego projektu, a także zwrócił się z prośbą do samorządów, aby do końca września przedstawiły własne koncepcje przebiegu odcinków trasy na terenie poszczególnych gmin. W trakcie dyskusji

poruszono również kwestie potencjalnych wyzwań, które mogą pojawić na drodze realizacji projektu oraz możliwości uzyskania zewnętrznego dofinansowania.

Powiat Leżajski na spotkaniu reprezentowali: Starosta Leżajski Zdzisław Leśko, Członek

Zarządu Powiatu Leżajskiego Wanda Rakszawska-Stopyra, Sekretarz Powiatu Kazimierz Kryła, Kierownik Biura Inwestycji Adam Krupiński oraz Naczelnik Wydziału Promocji i Współpracy Katarzyna Cwikła.

NN

Podpisano umowę na modernizację dwóch dróg powiatowych

Rozpoczęła się przebudowa kolejnych dróg powiatowych. 29 sierpnia, w siedzibie Starostwa Powiatowego w Leżajsku została podpisana umowa z wykonawcą modernizacji drogi nr 1074R gr. pow. – Łazów – Kulno oraz drogi nr 1400R (ul. Kolejowa w Nowej Sarzynie).

Składają się na nią dwa zadania: – Wykonanie w systemie „zaprojektuj i wybuduj” dokumentacji projektowej oraz robót budowlanych dla przebudowy drogi powiatowej nr 1074R gr. pow. gr. pow. – Łazów – Kulno polegającej na: budowie chodnika z kanalizacją deszczową o dł. 870 m, budowie i przebudowie dwóch zatok autobusowych oraz remoncie nawierzchni jezdni przez wykonanie profilowania śr. 50 kg/m² MMA AC11W oraz warstwy ścieralnej z MMA AC11S o gr. 4 cm. – modernizacja drogi powiatowej nr 1400R (ul. Kolejowa w Nowej Sarzynie) stanowiącej dojazd do dworca PKP, polegająca na gruntownym remoncie nawierzchni drogi i chodników.

W imieniu Powiatu Leżajskiego umowę podpisali Starosta Leżajski Zdzisław Leśko oraz Wicestarosta Lucjan Czenczek. Wykonawcą zadania, firmę STRABAG Sp. z o.o. reprezentował Maciej Łukaszek, Dyrektor Techniczny Oddziału Rzeszów.

Termin realizacji inwestycji to 24 miesiące od dnia zawarcia umowy. Całkowita wartość zadania to kwota 2 806 614,50 zł. Na jego realizację Powiat Leżajski otrzymał dofinansowanie z Polskiego Ładu w wysokości 1 999 009 zł, a pozostała kwota, czyli 807 605,50 zł, to środki własne Powiatu

Leżajskiego, Gminy Kuryłówka oraz Miasta i Gminy Nowa Sarzyna.

Dzień wcześniej, w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie, została podpisana umowa, w wyniku której Powiat Leżajski otrzyma pomoc finansową w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2020-2024 na przebudowę odcinka drogi powiatowej nr 1266R Biedaczów – Grodzisko Górne od km 0+092 do 1+419 w miejscowości Gwizdów. Kwota dofinansowania to 2 440 382 zł.

BI

Kolejni nauczyciele z powiatu leżajskiego z awansem zawodowym

28 sierpnia odbyło się spotkanie Starosty Leżajskiego Zdzisława Leśki z nauczycielami, którzy otrzymali akty nadania na stopień nauczyciela mianowanego i złożyli uroczyste ślubowanie.

W roku bieżącym awanse otrzymali:

- w Zespole Szkół Licealnych im. B. Chrobrego: Kazimierz Maruszak, Urszula Szyszka, Rafał Fil, Magdalena Chowaniec, Kamil Antonik,
- w Zespole Szkół Technicznych im. T. Kościuszki: Jadwiga Pelc, Justyna Kiełbowicz, oo. Piotr Nycko,
- w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. św. Jana Pawła II: Ewa Sieradzka, Jacek Kościelny, Anna Karaś, Aneta Gnatek, Agnieszka Rydz.

NN

PFRON dofinansuje nowe projekty

Pod koniec grudnia ubiegłego roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku wpłynęło zaproszenie do uczestnictwa w programie PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III”. W styczniu na mocy oświadczenia złożonego w oddziale PFRON w Rzeszowie Powiat Leżajski przystąpił do realizacji programu w 2024 r.

Jego celem jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. W ramach programu PFRON przyznaje dofinansowania m.in. na likwidację barier architektonicznych w urzędach, placówkach edukacyjnych oraz likwidację barier transportowych.

Powiat Leżajski uczestniczy w programie już po raz kolejny. 12 lipca w siedzibie podkarpackiego oddziału PFRON w Rzeszowie odbyło się podpisanie umów na dofinansowanie projektów zgłoszonych do programu przez

samorząd w bieżącym roku. Powiat Leżajski reprezentowali Starosta Leżajski Zdzisław Leśko, Członek Zarządu Powiatu Leżajskiego Wanda Rakszawska-Stopyra oraz Skarbnik Powiatu Leżajskiego Jolanta Marciniak.

Tym razem dofinansowanie otrzymały trzy projekty:

- 1) Sprawny i bezpieczny dojazd – zakup samochodu dziewięćosobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych w Grodzisku Dolnym – kwota dofinansowania projektu ze środków PFRON wynosi 144 000 zł;
- 2) Zakup dziewięćosobowego busa dla wychowanków SOSW im. św. Jana Pawła II w Leżajsku przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich – kwota dofinansowania to również 144 000 zł.
- 3) Modernizacja sposobu zasilania w energię elektryczną budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Przemyskiej Oddział Leżajski – montaż instalacji fotowoltaicznej i zakup wyposażenia – dofinansowanie opiewa na kwotę 174 927,76 zł.

W przypadku pierwszego i drugiego projektu maksymalny procentowy udział środków PFRON w kosztach realizacji to 85%, zaś w projekcie trzecim udział ten wynosi 80%. Pozostała różnica procentowa to wkład własny beneficjentów.

NN

Jubileusz 100. urodzin obchodziła por. Joanna Dołęga zd. Cieślik herbu Sas, zasłużona działaczka podziemia niepodległościowego w latach 1942-1944, łączniczka Armii Krajowej Okręgu Lwów, Dama Orderu Krzyża Niepodległości, z pochodzenia Kresowianka i wieloletnia mieszkanka Leżajska. Uroczystości jubileuszowe odbyły się w dniach 24 i 26 sierpnia w Rzeszowie, a wyjątkowe urodziny Jubilatka świętowała w otoczeniu rodziny, przyjaciół, sąsiadów oraz władz samorządowych i związkowych, w tym 103-letniego kolegi z Armii Krajowej ppłk. Stefana Michalczaka ps. „Brzoza”. Były to chwile pełne wzruszeń, refleksji i gratulacji.

Jubileusz 100 lat

por. Joanny Dołęgi zd. Cieślik herbu Sas

Joanna Dołęga zd. Cieślik herbu Sas urodziła się w niepodległej Polsce 24 sierpnia 1924 r. w szpitalu imienia „Cesarza Józefa I” w Bóbrce, miejscowości położonej 30 km na południowy wschód od Lwowa. Pochodzi z rodu Cieślików herbu Sas, którego korzenie sięgają I Rzeczypospolitej Obojga Narodów i ziemi lwowskiej, dawnych Kresów Wschodnich. Jest najmłodszym z trzynastorga dzieci Stanisława i Anny Cieślików.

Wychowała się w przedwojennej Polsce, w chrześcijańskiej i patriotycznej rodzinie. W całym swoim życiu kierowała się wiernością najwyższym wartościom i miłością oraz odpowiedzialnością za ojczyznę. Jej rodzeństwo i krewni walczyli na frontach obu wojen światowych, a także Bitwy Warszawskiej 1920 r.

Wybuch II wojny światowej zmusił niepełną 18-letnią Joannę do przerwania nauki szkolnej i zaangażowania się w działalność konspiracyjną. W Armii Krajowej została przydzielona do łączności terenowej na trasie Lwów – Stanisławów, jako łączniczka między komendą Inspektora, a oddziałami partyzanckimi AK. W pracy

konspiracyjnej przyjęła pseudonim „Teresa”, zawierając swoje bezpieczeństwo i życie wstawiennictwu Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza. W AK do jej zadań należało zbieranie informacji, przekazywanie meldunków, organizowanie przerzutu partyzantów i cichociemnych. Mimo młodego wieku wykazywała się sprytem i inteligencją.

Po zakończeniu II wojny światowej, w 1946 r. jej rodzina została wysiedlona z Kresów Wschodnich na Ziemię Odzyskane w okolice Wrocławia, jednak Joanna wraz z mamą i dwoma siostrami oraz ich rodzinami zdecydowały się, aby zamieszkać bliżej Lwowa, do którego wówczas pragnęły powrócić.

Joanna swoje dorosłe życie związała z Podkarpaciem. Przez blisko 70 lat z Leżajskiem, a ostatnie 10 lat z Rzeszowem. W Leżajsku razem z siostrami – Magdaleną Korczyńską i Marią Bieńkowską, zapoczątkowała działalność Róż Żywego Różańca. W 1948 r. wyszła za mąż za Leopolda Dołęgę i założyła rodzinę. Choroba najmłodszego z czworga jej dzieci sprawiła, iż całkowi-

cie poświęciła się opiece nad synkiem. Po jego śmierci w 1965 r. podjęła pracę w Państwowym Przedsiębiorstwie Kolportażu, gdzie pracowała przez 25 lat. Mieszkańcy Leżajska z pewnością kojarzą ją z kiosku „Ruchu” pod kasztanami. Z mężem Leopoldem przeżyła 62 lata, dostępując zaszczytu świętowania 60. diamentowej rocznicy ślubu, uświetnionej nadaniem medalu za dłuгоletnie pożycie małżeńskie.

Los nie szczędził jej cierpień i wyzwań, jednak te wartości, którym była i jest wierna do dzisiaj, pomagały jej przetrwać trudne chwile. Tego uczyła i nadal uczy swoje dzieci: syna, trzy córki, trzy wnuczki, trzech wnuków, dwie prawnuczki i siedmiorgo prawnuków.

Z okazji urodzin Jubilatce listy gratulacyjne przesłali także: Prezes Rady Ministrów Donald Tusk, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Lech Pa-rell, Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek, Prezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Podkarpackiego Janusz Skotnicki.

Włoska przygoda

z Erasmus+

W okresie od 6 do 17 maja, 33 uczniów z Technikum nr 2 Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku odbyło 80-godzinne staże zawodowe w ramach projektu Erasmus+. Młodzież z zawodów: technik logistik, spedytor i ekonomista wzięła udział w mobilności ponadnarodowej, w ramach której zrealizowała zagraniczne staże w przedsiębiorstwach na terenie regionu Marche, w prowincji Ascoli Piceno. Dzięki udziałowi w projekcie uczniowie rozwinęli kompetencje i umiejętności zawodowe w międzynarodowym środowisku, wzmocnili znajomość języka angielskiego i włoskiego, poznali kulturę, tradycje oraz historię Włoch.

Mobilność przeprowadzona została w ramach projektu akredytowanego realizowanego przez ZSL w Leżajsku z Programu Erasmus+, sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe, którego wieloletnim koordynatorem jest Dominika Polańska. Młodzieżą opiekowali się Agnieszka Kolano, Marta Makówka i Andrzej Makówka, nauczyciele przedmiotów zawodowych, a same staże i szkolenia odbywały się we włoskich firmach i instytucjach. Ważnym celem projektu było zwiększenie poziomu praktycznej znajomości języków obcych wśród uczniów. Podczas staży zagranicznych rozwój językowy został zapewniony przez codzienną współpracę w zagranicznym środowisku,

pod okiem włoskich mentorów, dzięki czemu młodzież przełamywała barierę językową oraz poznawała zaawansowane, profesjonal-

ne słownictwo, odpowiednie dla swojego zawodu. Staże zawodowe z zakresu logistyki, spedycji i ekonomii odbywały się w miejscowości San Benedetto del Tronto, a zajęcia praktyczne realizowane były w portach, bankach oraz podczas wizyt studyjnych w lokalnych firmach. Zwiększaniu kompetencji kluczowych młodzieży sprzyjała realizacja bogatego programu kulturowego, w ramach którego uczestnicy mieli możliwość poznać najważniejsze zabytki i atrakcje turystyczne nie tylko regionu Marche. Młodzież zwiedziła zabytki pięknego miasteczka Ascoli Piceno, gdzie zasmakowała anyżowego specjału w historycznej kawiarni Caffè Meletti oraz obserwowała produkcję wyrobów z oliwek w lokalnym rodzinnym przedsiębiorstwie Oleificio. Atrakcyjnym punktem programu była wycieczka do Papińskiego Sanktuarium Santa Casa w Loreto, miejsca kultu religijnego ze Świętym Domkiem z Nazaretu. Cmentarz Wojenny

Dofinansowane przez Unię Europejską

w Loreto żołnierzy Korpusu Polskiego generała Andersa poległych w czasie II wojny światowej skłonił wszystkich do zadumy. W Anconie, drugim co do wielkości porcie we Włoszech, szczególnie wrażenie wywarła Katedra na Wzgórzu Duomo di San Ciriaco. Wieczne Miasto Rzym odkryło przez nami tajemnice: Koloseum, Kapitolu, Watykanu, Panteonu, Forum Romanum i piękno Fontanny Di Trevi, Schodów Hiszpańskich i wielu niezwykłych miejsc, które czynią stolicę Włoch jednym z najbardziej fascynującym miast na świecie.

W regionie Umbrii odwiedziliśmy Asyż – miasto świętego Franciszka i świętej Klary oraz miejsce międzynarodowego pojedna-

nia i pokoju na świecie. Na koniec naszego bogatego programu kulturowego zjeżdżaliśmy do San Marino słynącego z wyjątkowej architektury i zabytków wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO. San Marino jest znane również z wolnościowego handlu, co czyni je popularnym miejscem na zakupy.

Niesamowitą atrakcją były wspaniałe gry sportowe i logistyczne na terenie Grottammare, w którym mieszkaliśmy, oraz wygrany mecz z lokalnym amatorskim zespołem piłkarskim. To tylko niektóre wspomnienia z naszego włoskiego pobytu, podczas którego zrealizowaliśmy nie tylko cele projektowe, ale również przeżyliśmy wspaniałą przygodę.

Andrzej Makówka

ZSL kształci dla pracy

Uczniowie Zespołu Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku kształcący się w zawodach technik spedytor, logistyk, eksploatacji portów i terminali oraz technik ekonomista biorą udział w projekcie „Kształcimy dla pracy”, który jest współfinansowany z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021-2027. Ma on na celu wspieranie rozwoju zawodowego młodzieży oraz przygotowanie ich do przyszłej pracy poprzez zdobywanie praktycznych umiejętności.

W okresie od 5 do 30 sierpnia 2024 roku, 210 uczniów z klas technik spedytor, logistyk, eksploatacji portów i terminali oraz technik ekonomista odbyło 150-godzinne staże zawodowe. Dzięki temu zdobyli kluczowe kompetencje społeczne i uniwersalne, które są niezbędne w pracy zawodowej. Staże te stanowiły doskonałą okazję do rozwijania umiejętności praktycznych i przygotowania do przyszłej kariery w różnych branżach. Były realizowane u Partnera Projektu – firmy Styropianex Transport, jak również w innych firmach na terenie województwa podkarpackiego.

Uczniowie realizujący naukę w ww. klasach rozwijali umiejętności zawodowe, wykorzystując nowoczesne programy magazynowe, spedycyjne oraz transportowe stosowane przez pracodawców. Stażyści mieli okazję poznać różne komórki organizacyjne, procesy transportowe i magazynowe, co znacząco wzbogaciło ich wiedzę praktyczną i przygotowało do przyszłej kariery zawodowej.

Uczniowie technikum ekonomicznego mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy praktycznej w zakresie ekonomii, finansów i rachunkowości. Podczas stażu zdobywali doświadczenie pracując na stanowiskach administracyjnych i księgowych, mieli oka-

zję zapoznać się z programami księgowymi oraz systemami finansowo-księgowymi. Poznali także aktualne przepisy podatkowe i prawne, a dodatkowo uczyli się efektywnej organizacji pracy biurowej, co stanowi kluczowy element pracy w zawodzie księgowego.

W ramach projektu dziewięciu nauczycieli kształcenia zawodowego wzięło udział w 40-godzinnych stażach u Partnera, co pozwoliło im podnieść kompetencje w zakresie obsługi programów magazynowych, procesów produkcyjnych i magazynowych. Dodatkowo, nauczyciele rozwijali kluczowe kompetencje uniwersalne, takie jak podejmowanie decyzji oraz interpersonalne, w tym współpracę z zespołem pracowniczym, co wzbogaciło ich umiejętności zawodowe.

Podczas promocji i rekrutacji do projektu, jak również w trakcie realizacji staży zawodowych, przestrzegano zasady równości szans i niedyskryminacji. Szczególną uwagę zwracano na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz na równe traktowanie kobiet i mężczyzn, co miało na celu stworzenie sprawiedliwych i dostępnych warunków dla wszystkich uczestników projektu.

We wrześniu ruszyły warsztaty branżowe dla specjalności SPL i EKA oraz równocześnie rozpoczęła się rekrutacja na kursy zawodowe, takie jak: operator wózków jezdniowych kat. II, kurs stewardesy i stewarda linii lotniczych oraz kurs kwalifikacyjny Stowarzyszenia Księgowych „Podstawy Rachunkowości”. W latach 2025 i 2026 przewidziana jest rekrutacja na kolejne formy wsparcia, takie jak staże, kursy oraz warsztaty branżowe, zaplanowane w projekcie „Kształcimy dla pracy”.

Kolejnym ważnym elementem projektu jest utworzenie i doposażenie dziewięciu nowoczesnych pracowni zawodowych, które będą dedykowane uczniom z branży spedycyjno-logistycznej oraz administracyjno-ekonomicznej. Pracownie te zostaną wyposażone w specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie, które pozwolą uczniom zdobywać praktyczne umiejętności w realistycznych warunkach zawodowych. Dzięki temu znacząco podniesie się jakość kształcenia oraz przygotowanie uczniów do pracy w tych sektorach.

Dorota Rauza

Wizyta studyjna

nauczycieli ZST w Niemczech

W dniach 20-23 sierpnia grupa nauczycieli ZST Leżajsk uczestniczyła w wizycie studyjnej w przedsiębiorstwie LUGRA w Niemczech. Jest to firma z branży budowlanej, która zajmuje się m.in. produkcją budynków mieszkalnych z prefabrykatów betonowych i posiada na terenie Niemiec kilkanaście zakładów produkcyjnych.

Ze względu na duże zapotrzebowanie pracowników, takich jak m.in.: technik spawalnictwa, technik mechanik CNC, operator obrabiarek skrawających, stolarz czy monter zabudowy i robót wykończeniowych, zakład nawiązał współpracę z Zespołem Szkół Technicznych w Leżajsku. W ramach wizyty studyjnej nauczyciele mogli obejrzeć zakłady produkcyjne w Hammingen i Siegburg. Ponadto, pracownicy szkoły odwiedzili główną siedzibę firmy w Grevenbroich, gdzie rozmawiano na temat dalszej współpracy i wspólnych przedsięwzięć. Jednym z efektów tego wyjazdu będą m.in. praktyki zawodowe grupy uczniów z kierunków: monter zabudowy i robót wykończeniowych oraz stolarz.

ZST

ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH W LEŻAJSKU

z certyfikatem Wschodniego Sojuszu Motoryzacyjnego

30 sierpnia w Rzeszowie odbył się Panel Inteligentnych Specjalizacji, dedykowany motoryzacji, jednej z czterech specjalizacji województwa podkarpackiego. We współpracy z Urzędem Marszałkowskim, Departamentem Rozwoju Regionalnego, zorganizowane zostało spotkanie dotyczące trzech bardzo istotnych tematów obejmujących: cyfryzację w produkcji, wyzwania środowiskowe, Diversity&Inclusion. Są to ważne zagadnienia dotyczące branży Automotive, wynikające z wymagań Unii Europejskiej oraz globalnych trendów rozwoju gospodarczego.

W spotkaniu, podzielonym na prelekcje oraz część warsztatową, udział wzięło prawie 70 osób, w tym kilkudziesięciu przedstawicieli reprezentujących firmy, szkoły oraz instytucje stowarzyszone we Wschodnim Sojuszu Motoryzacyjnym. Jedną z zaproszonych instytucji był Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku. Zwińczenie spotkania stanowiła uroczysta gala, podczas której Prezes Wschodniego Sojuszu Moto-

East Automotive Alliance

ryzacyjnego Ryszard Jania przekazał wicedyrektorowi szkoły dr. inż. Wiesławowi Żelasko certyfikat przyjęcia do wspomnianego Klastra Motoryzacyjnego.

Jest to efekt wieloletniej współpracy naszej szkoły z firmami branży Automotive, udział w różnego rodzaju projektach oraz ciągłej modernizacji programów nauczania na potrzeby pracodawców. W ramach projektu „Podkarpacka Akademia PAMISZ”

młodzież i nauczyciele przedmiotów zawodowych mieli możliwość realizacji staży i praktyk w zakładach branży Automotive, takich jak m.in.: Borg Warner czy Superior Industries. W ubiegłym roku szkolnym realizowano projekt „Model współpracy szkoły zawodowej z przemysłem” w ramach programu Erasmus+, którego liderem projektu był Wschodni Sojusz Motoryzacyjny, natomiast partnerami: Zespół Szkół Technicznych im. Tadeusza Kościuszki w Leżajsku, AUTOKLASTR z Czech, VOSKOP Państwowa Szkoła Średnia z Czech, producent felg aluminiowych SUPERIOR INDUSTRIES Production Poland Sp. z o.o. Stalowa Wola oraz producent samochodów ciężarowych TATRA TRACK a.s z Czech.

Mamy nadzieję, że otrzymane wyróżnienie pozwoli nam na kontynuację dalszej, dobrej współpracy z firmami branży Automotive, co przełoży się na dostęp naszych uczniów do nowych technologii oraz utworzenie kolejnych, nowoczesnych pracowni do kształcenia w takich zawodach jak: technik mechanik CNC, technik mechatronik, technik pojazdów samochodowych czy technik automatyk.

ZST

TURNUS EDUKACYJNO-ZDROWOTNY

w Rymanowie-Zdroju

Majowy turnus edukacyjno-zdrowotny podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. św. Jana Pawła II w Leżajsku odbył się w dniach 27 maja – 2 czerwca. Zawitaliśmy po raz kolejny do Domu Wczasów Dziecięcych w Rymanowie Zdroju. Uczestnikami turnusu były dziewczęta z SOSW w Leżajsku oraz uczniowie ze Szkoły Podstawowej z Wolanowa.

Wszyscy razem spędzaliśmy czas na zabawie i nauce. Letnia aura sprzyjała realizacji celów dydaktyczno-wychowawczych zgodnie z turnusowymi planami pracy i rozkładami dnia ośrodka. Zajęcia dostosowane były do możliwości uczestników obu szkół. Dzieciaki chętnie brały udział w ciekawych zajęciach rozwijających zdolności i zainteresowania. Należały do nich też różne konkursy takie jak: tańca, fryzur, piosenki, plastyczny, „Omnibus”, bal przebierańców oraz zabawy towarzyskie „Randka w ciemno”, zawody sportowe, zajęcia świetlicowe. Piękna majowa pogoda sprzyjała spacerom i poznaniu najbliższej okolicy. Nasi wychowankowie wędrowali leśnymi ścieżkami i górskimi szlakami, odpoczywali w parku, wdychali świeże powietrze i podziwiali piękne krajobrazy z punktów widokowych. Wędrówki stały się okazją do rozwijania kreatywności, wyobraźni i umiejętności orientacji w terenie.

Udział w turnusie był bezcenną okazją do nauki samodzielności i odpowiedzialności. Systematycznie wdrażano zasady kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych, dbania o ład i porządek w swoich szafkach, a także pokoju oraz zasady savoir-vivre przy stole. Uczestnicy wyjazdu trenowali umiejętność posługiwania się kartą menu, kartą płatniczą i korzystania z gotówki. Uczucie się przez przeżywanie, aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz zabawy stwarzały uczestnikom możliwość samorozwoju, samodzielności, emocjonalnych przeżyć, ale też współpracy z uczniami innej szkoły. Nawiązane relacje stały się początkiem nowych przyjaźni. Rywalizacja koleżeńska między grupami, za-

dowolenie i uśmiech na twarzach, smutek przy rozstaniach to sygnał dla opiekunów, że wyjazd się udał i wszyscy świetnie się bawili. Pozostały piękne wspomnienia i wspólne pamiątkowe zdjęcia.

Jako organizatorzy wypoczynku naszych uczniów składamy gorące podziękowania sponsorom. To dzięki ich zrozumieniu i wsparciu możemy spełniać marzenia dzieci. Dziękujemy serdecznie Polenergii Elektrociepłownia Nowa Sarzyna i Stowarzyszeniu „Nie Dzieli Nas Nic” w Leżajsku.

Dorota Portka

500. rocznica II lokacji Leżajska – 1524 r.

Królewskie miasto Leżajsk od czasu I przywileju lokacyjnego wydanego przez króla Władysława Jagiełłę w 1397 r. było położone w innym miejscu niż obecnie. Nad brzegiem Sanu rozwijało się pomyślnie w ramach królewszczyzny, będąc centrum starostwa leżajskiego.

Rozwój gospodarczy niegrodowego starostwa leżajskiego, należącego administracyjnie do powiatu ziemi przemyskiej, był jednak hamowany przez niszczące najazdy tatarskie, plądrujące tereny nad Sanem. Pierwszy miał miejsce w 1498 r., następny w 1500 r., pod wodzą wojewody wołoskiego Szczepana, stał się klęską dla okolicy. Tatarzy splądrowali również Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Jarosław, Radymno i wiele wiosek. Po najeździe z 1503 r. król Aleksander Jagiellończyk przyznał miastu 6 lat wolizny (prawo użytkowania ziemi pańskiej bez ponoszenia stosownych opłat). Kolejny w 1509 r. był tak niszczący, że rok później król Zygmunt I Stary, chcąc podnieść dochody miasta, nadał mu prawo odbywania jarmarku w święto Wniebowstąpienia Pańskiego. Nie zdążono podnieść się z upadku, gdyż w 1519 r. miał miejsce kolejny najazd watah tatarskich. Podupadające miasto wsparł znowu monarcha w 1523 r. przez zezwolenie na pobieranie opłat z mostu prowadzącego do miasta przez bagna, a równocześnie zwolnił od stacji (t.j. popasu podróżnych na koszt miasta), z wyjątkiem przejazdu króla lub królowej.

Lato 1524 r. przyniosło największą katastrofę w dziejach młodego starostwa leżajskiego. Tatarzy spustoszyli Ruś Czerwoną po Rzeszów. Przyczyną najazdu była tocząca się wojna węgiersko-turecka, aby uniemożliwić dostarczenie przez Polskę pomocy wojskowej Królestwu Węgier. Miasto Leżajsk zostało wówczas doszczętnie zmiecione z powierzchni ziemi, a jego mieszkańców wzięto w jasyr, wytopiwszy przedtem dzieci i starców w pobliskich bagnach. Przebywający w okolicy król Zygmunt I Stary, (w związku z wkroczeniem również armii tureckiej w granice Rzeczypospolitej), widząc ogrom zniszczenia, postanowił przenieść siedzibę starostwa w bardziej obronne miejsce. Od ocalałych mieszczan dowiedział się, że nie-

Akt II lokacji Leżajska

daleko jest miejsce, które niewielkim nakładem środków można było umocnić i tu odbudować miasto. Już 24 sierpnia 1524 r., w Sandomierzu wydał pierwszy przywilej, który został potwierdzony we Lwowie 23 września tego roku. W przywileju czytamy: *Gdy przed kilku miesiącami zniszczyli Tatarzy i przez spalenie w perzynę nasze miasto Lyezensko obrócili, o czym naocześnieśmy się przekonali przybywszy z wojskiem w celu wypłoszenia tych nieprzyjaciół, powzięliśmy również wiadomość od obywateli, że opodal stąd znajduje się miejsce wałami i błotami od samej natury obronne i małym nakładem mogące być umocnione: przeznaczamy je preto na przeniesienie i założenie tamże miasta, które odtąd i na przyszłość ma się nazywać Leżajsk Zyguntowski, utwierdzając go przy prawach dawnemu miastu służących.*

Położone ono było około 5 km na południowy zachód, na wzgórzu, otoczone podmokłą doliną nadszańską i naturalnymi wałami. Nowa nazwa jednak się nie przyjęła. Na dawnym miejscu z czasem powstała wioska o nazwie Stare Miasto. Wszystkie dawniejsze nadane prawa dla miasta i okolicznych wiosek starościńskich zostały utrzymane. Nowo osiedlający się mieszczanie zostali

zwolnieni od opłaty ceł, myt (opłata drogowa za usługę, przeważnie, przejazd lub przewóz) i wszelkich podatków na 12 lat, a także od czopowego (podatek od wyrobu i importu piwa, wina, piwa i gorzałki) i podwód (dostarczanie koni z wozem i woźnicą). Po upływie lat wolizny mieszkańcy mieli opłacać po grzywnie z łanu (miara powierzchni ziemi gospodarstwa rolnego – tzw. łan frankoński to ok. 24 ha, używany na terenach starostwa leżajskiego). Miasto otrzymało prawo do organizacji trzech jarmarków: na święto Wniebowstąpienia Pańskiego (40. dzień po Wielkanocy), Matki Bożej Śnieżnej (5 sierpnia) i w dzień św. Mikołaja (6 grudnia) oraz w piątki do odbywania targu.

Starostą tej rozległej królewszczyzny był w latach 20. XVI w. Krzysztof Szydłowiecki (1467-1532) herbu Odrowąż, kanclerz wielki koronny (od 1515 r.). Piastował również m.in. urząd wojewody i kasztelana krakowskiego. W dzieciństwie przebywając na zamku wawelskim był towarzyszem zabaw przyszłego króla Zygmunta Starego. Dokładna data przejęcia przez niego starostwa jest przedmiotem sporów. Stanisław Szczur w „Dziejach Leżajska” podaje, że po

śmierci Hieronima Tarnowskiego w 1521 r. jego niedoszła żona Maryna Józefowicz miała oddać starostwo ok. 1526 r. swemu mężowi Baltazarowi Sobko. Kazimierz Przyboś w tym samym opracowaniu podaje rok 1523 przy okazji statutu cechu tkaczy leżajskich, wymagającego zatwierdzenia przez starostę Krzysztofa Szydłowieckiego. Z 1521 roku pochodzą bowiem pierwsze wzmianki o leżajskich Żydach, w przywileju lokacyjnym wyraźnie zaznaczono, iż przywileje nie dotyczą tych, *których prawa nie bronią i którym obcowanie z godnymi wiary jest zabronione* – zatem Żydów. Występuje on już w dokumencie lokacyjnym jako *opiekun i starosta tegoż miasteczka Lezenska*. Poczytał on wiele inwestycji na terenie starostwa. Sporządzony w 1552 r. opis budynków w Leżajsku informuje, że Szydłowiecki dał 100 grzywien na przeniesienie miasta, nadto przeznaczył z czynszu miejskiego 33 grzywny na poprawę nowego wału, a nade wszystko zbudował wielki dom starościński z obwarowaniem drewniano-ziemnym na specjalnym solidnym zrębie. Zapoczątkował także wydobywanie rudy darniowej na terenie Sarzyny (z czasem powstanie tam odrębna osada o nazwie Ruda), przetwarzanej w kuźnicy celem pozyskania żelaza.

Zygmunt I Stary

Bona Sforza

Dużą wagę przywiązywał dwór starościński na wioskach do wytwórczości przemysłowej przez siebie organizowanej, wspierał również konkurencyjne rzemiosło cechowe w Leżajsku. Dwór był pozytywnie nastawiony do wytwórczości rzemieślniczej. Inicjatywa gospodarcza obejmowała wiele dziedzin, najmocniej jednak związana była z rudnictwem, kuźnictwem, hutnictwem, budowaniem statków rzecznych, eksploatacją puszczy, młynarstwem, browarnictwem i gorzelnictwem. Produkowano w starostwie szkło. Pod koniec XVI wieku na obszarze przestrzennym Woli Zarczyckiej, nad brzegiem Trzebońnicy założono „hutę”, która z czasem dała początek wiosce Hucisko. Wg Józefa Półciwiartka produkowano tam szkło okienne o grubości ok. 2 mm i szerokości krążków ok. 14-15 cm, szklanki i inne naczynia. Przy strumieniach budowano młyny tartaczne (tartaki), młyny foluszne (folusze – do obróbki sukna) oraz zbożowe. W lasach wypalano węgiel drzewny i produkowano popiół.

Istotny dla miasta był rozwój browarnictwa. 11 marca 1525 r. król Zygmunt I Stary

naadał miastu prawo budowy browaru i jednocześnie zabronił szynkować piwa i inne trunki w odległości mniejszej niż mila od miasta. Piwowarem był Tomasz Michałek, któremu ok. 1590 r. objawiła się Matka Boża.

Bardzo korzystna dla starostwa była działalność królowej Bony, która w 1531 r. wykupiła starostwo za pozwoleniem króla Zygmunta I Starego od Krzysztofa Szydłowieckiego. Postanowiła w ten sposób roz-

przejęło rolę pośrednictwa eksportu towarów gospodarstw wiejskich z terenów kilkakrotnie przewyższających wielkość własnego obszaru. Służył temu pal nadrzeczny „Łąd”. 30 lipca 1558 r. król Zygmunt August w przywileju wydanym w Krasnymstawie, dał zezwolenie właścicielowi Łańcuta Krzysztofowi Pileckiemu na postawienie na brzegu Sanu koło Leżajska, spichlerza na składowanie zboża i popiołu oraz prawo do budowy statków do spławiania zboża i innych towarów. Jednocześnie zobowiązał starostę leżajskiego Wojciecha Sepichowskiego i jego następców do respektowania tego rozporządzenia. Port w Starym Mieście należał do znacznějších na rzece

San. Mieszkańcy Leżajska mieli na niej

prawo wolnego spławu. Miało to niebagatelny wpływ na dalszy dynamiczny rozwój miasta. Towary podróżowały aż do Gdańska, a dzięki temu kontakty handlowe stale się rozszerzały. W latach 1550-1650 w grupach wytwórczości rzemieślniczej w Leżajsku było zarejestrowanych 51 zawodów.

Dzięki opiece starostów w 1565 r. były już 102 mieszczkańskie domy mieszkalne, wiele obiektów gospodarskich (browary, gorzelnie, 6 karczm, łaźnia), a obok nich istniały jeszcze domy mieszkalne starościń-

skie, plebańskie, ich służby i poddanych oraz obiekty gospodarcze. Starostwo leżajskie nie tylko zaopatrywało lokalny rynek w potrzebne towary, ale także odgrywało ważną rolę w ogólnopolskim handlu zbytu. W tym czasie w samym Leżajsku szacuje się, że mieszkało około 1500 ludzi, w dużej mierze zajmujących się rzemiosłem. Leżajsk należał do zamożnych miast w województwie ruskim. Nic dziwnego, że gdy od 4 do 6 maja 1578 r. zatrzymał się w Leżajsku król Stefan Batory, znalazł tu wraz z całym dworem kosztowną gościnę, która pochłonęła aż 467 florenów i 6 gr.

szczyć swoje posiadłości dynastyczne. Powyższy akt zatwierdził sejm w 1534 r. W 1550 r. sprzedała mieszczanom na potrzeby hodowli bydła część łąki zwanej „Gwoszcza”, znajdującej się na przedmieściach miasta w kierunku Starego Miasta. Na jej polecenie sprzedano mieszczanom 29,5% ogrodów za sumę 83 złp, co następnie w 1558 r. zatwierdził król Zygmunt August. Ogrody te leżały po obu stronach drogi z Leżajska do Giedlarowej i na płn.-zach. od zabudowań fary. Dodatkowo uposażyła istniejący już w XV w. szpital (zakład dla ubogich) dochodami ze starostwa. W trakcie jej rządów, zaczęto budowę kościoła pw. Bożego Ciała przy drodze z Leżajska do Giedlarowej i kościółka filialnego pw. Marii Magdaleny w Wierzawicach. Za czasów Bony nastąpił rozwój gospodarki rolnej i handlu z Gdańskiem. Handlowano zbożem, futrami, towarami wschodnimi, solą, zwierzętami, a miasto stało się istotnym ośrodkiem gospodarczym w województwie ruskim.

W połowie XVI wieku dogodnie położone nad spławnym Sanem, starostwo leżajskie

Bibliografia:

Stanisław Szczur, *Dzieje Leżajska do roku 1524*. [w:] J. Półciwiartek [red.] *Dzieje Leżajska*, Leżajsk 2003.

Kazimierz Przyboś, *Dzieje Leżajska w czasach nowożytnych (od roku 1524)* [w:] J. Półciwiartek [red.] *Dzieje Leżajska*, Leżajsk 2003.

Józef Półciwiartek, *Położenie ludności wiejskiej starostwa leżajskiego w XVI-XVIII wieku*. Warszawa, Kraków 1972.

POWIATOWY PIKNIK PATRIOTYCZNY

1 sierpnia na placu przed Muzeum Ziemi Leżajskiej odbył się Powiatowy Piknik Patriotyczny z okazji 80. rocznicy Wybuchu Powstania Warszawskiego. Patronat honorowy nad wydarzeniem sprawował Starosta Leżajski Zdzisław Leško. Organizatorem wydarzenia była instytucja kultury powiatu leżajskiego – Muzeum Ziemi Leżajskiej.

W trakcie oczekiwania na godz. „W” na plenerowej scenie przed Muzeum Ziemi Leżajskiej wystąpił Zespół Pieśni i Tańca „Zagrodzianie” z Brzozy Królewskiej, reprezentanci z Państwowej Szkoły Muzycznej I st. w Leżajsku, solistki z Grupy Wokalnej „Zawiorowani z Pasji” prowadzonej przez Ewelinę Grabowską oraz Pracownicy i Podopieczni z Środowiskowego Domu Samopomocy w Jelnej.

Punktualnie o godz. 17.00 rozległy się syreny alarmowe, w niebo zostały wypuszczone balony w barwach narodowych i odpalono biało-czerwone race.

Po godzinie „W” nastąpiło oficjalne otwarcie wydarzenia oraz powitanie zaproszonych gości przez dyrektora MZL Jacka Kwiecińskiego.

W uroczystości, z ramienia Zarządu Powiatu Leżajskiego udział wzięli Starosta Leżajski Zdzisław Leško i Członkini Zarządu Powiatu Leżajskiego Wanda Rakszawska-Stopyra, natomiast Radę Powiatu Leżajskiego reprezentowały Przewodnicząca Rady Monika Milo, Wiceprzewodnicząca Rady Magdalena Niemczyk oraz radny Marian Grabarz. Ponadto w wydarzeniu uczestniczyli: Radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego Marek Ordyczyński, Podkarpacki Wicekurator Oświaty dr Dariusz Półciwiatek, Komendant PSP w Leżajsku bryg. Zbigniew Sarzyński, Komendant KP Policji w Leżajsku podinsp. Ryszard Tyka, przedstawiciel Wojskowego Centrum Rekrutacji z Niska mjr Krzysztof Jasiński, przedstawiciel 18 pułku Saperów z Niska st. sierż. Mariusz Pęc, Wójt Gminy Kuryłówka Agnieszka Wyszynska, Z-ca Burmistrza Leżajaska Waldemar Tłuczek, dyrektor SP ZOZ w Leżajsku Jerzy Jama, dowódca Jednostki Strzeleckiej JS 2035 Leżajsk Adrian Rauza, komendant-

ka ZHP Hufiec Leżajsk Edyta Dolecka, radni Rady Muzeum Ziemi Leżajskiej, wielu przedstawicieli instytucji, urzędów, szkół, ośrodków kultury i stowarzyszeń z terenu naszego regionu oraz licznie przybyli mieszkańcy powiatu leżajskiego, jak również osoby spoza jego granic.

W części oficjalnej głos zabrał Starosta Leżajski, który zwrócił uwagę na istotę powstania i należną pamięć o uczestnikach zrywu narodowościowego, który był największą akcją zbrojną prowadzoną przeciwko Niemcom w okupowanej przez nich Europie.

Kontynuacją występów artystycznych była muzyczna opowieść o Edith Piaf „Historia jej życia” w wykonaniu Teatru Muzycznego „Broadway” działającego przy Gminnym Ośrodku Kultury Gminy Leżajsk. Przed publicznością wystąpili: Katarzyna Kasperek (wokół), Stanisław Osip (akordeon), Bogusław Rup (kontrabas) i Franciszek Kostek (klarnet).

Dużą popularnością cieszyła się prezentacja sprzętu i wozów bojowych Państwowej Straży Pożarnej w Leżajsku, KP Policji w Leżajsku, 18 Pułku Saperów z Niska, Woj-

skowego Centrum Rekrutacji z Niska oraz Jednostki Strzeleckiej JS 2035 Leżajsk.

W trakcie wydarzenia na placu muzealnym obecny był punkt promocyjny z SP ZOZ w Leżajsku, który również spotkał się z dużym zainteresowaniem uczestników, z uwagi na wykonywane na miejscu bezpłatne badania i konsultacje.

Równie wielką popularnością wśród najmłodszych cieszyły się zabawy animacyjne, malowanie twarzy w barwach narodowych organizowane przez leżajskich harcerzy z ZHP Leżajsk, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Leżajsku oraz MZL.

Uczestnicy wydarzenia mieli także możliwość spróbowania tradycyjnych potraw przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Łukowej, jak też zasmakowania tradycyjnej wojskowej grochówki, przygotowanej przez Zespół Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, którą częstowali obecni na uroczystości leżajscy strzelcy działający przy leżajskim liceum. Ponadto dla najmłodszych bezpłatnie udostępniona została do zabaw duża dmuchana zjeżdżalnia.

Muzeum Ziemi Leżajskiej serdecznie dziękuje za współpracę przy organizacji Powiatowego Pikniku Patriotycznego: Gminnemu Ośrodkowi Kultury Gminy Leżajsk, Zespołowi Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, strzelcom z Jednostki Strzeleckiej JS 2035 Leżajsk, leżajskim harcerzom z ZHP Hufiec Leżajsk, Komendzie Powiatowej Policji z Leżajska, Straży Pożarnej z KP PSP w Leżajsku, 18 Pułkowi Saperów z Niska, Wojskowemu Centrum Rekrutacji z Niska, Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Leżajsku, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Leżajsku, Kołu Gospodyń Wiejskich z Łukowej, Miastu Leżajsk, Studiu Muskus oraz partnerom medialnym: Leżajsk Info oraz Sattel w Leżajsku.

MZL

Wakacyjne warsztaty dla dzieci

w Muzeum Ziemi Leżajskiej dobiegły końca

W Muzeum Ziemi Leżajskiej dobiegł końca cykl wakacyjnych warsztatów i zajęć edukacyjnych dla dzieci. Podczas tych spotkań dzieci miały okazję uczestniczyć w warsztatach artystycznych, manualnych, kulinarnych, terenowych i odwiedzić poszczególne wystawy w MZL. Muzeum Ziemi Leżajskiej. Ponadto na zajęciach dzieci chętnie uczestniczyły w grach i zabawach integrujących grupę.

Wakacyjne zajęcia goście muzeum rozpoczęli od warsztatów „Co w trawie piszczy?” dotyczących wprowadzenia w klimat wakacji. Dzieci poznały owady i zwierzątka, które mieszkają na łące i w trawie. W czasie ich trwania każdy z uczestników wykonał zwierzątko z papieru np.: ślimaka, biedronkę, pszczołę, motyla, mrówkę, pająka, które następnie ozdobił kolorowymi dodatkami. Dzięki temu przed placówką udało się stworzyć wakacyjną „zaczarowaną” łąkę.

Innego dnia podopiecznym muzeum urządzono „Słodkie wakacje”. W tym dniu dzieci własnoręcznie wykonały i wypiekły ciasteczka, które później udekorowały kolorowym lukrem i posypką.

Nie zabrakło zajęć artystycznych. Na warsztatach „Kolorowy witraż” uczestnicy

poznali definicję witrażu i technikę jego wykonania. Dzięki tym zajęciom dzieci rozwijały własną wyobraźnię i umiejętności manualne. Same wykonywały takie arcydzieła wyklejając je z papieru i kolorowej bibuły. Na końcu warsztatów przygotowane witraże przyozdobiły muzealne okna.

W ramach gry terenowej „Muzealny detektyw” na dzieci czekały zadania i zagadki godne prawdziwych poszukiwaczy przygód. Ponadto w tym dniu dzieci miały

możliwość spotkać się z policjantami z Komendy Powiatowej w Leżajsku. Nie lada atrakcją dla wszystkich obecnych był towarzyszący policjantom pies „Dżina”.

W ramach edukacji muzealnej uczestnicy półkolonii zostali zapoznani z istotną rolą witamin w organizmie człowieka podczas przygotowanych warsztatów zatytułowanych „Zdrowie na patyku”. Podczas powyższych zajęć dowiedziały się, jak łatwo i szybko stworzyć pyszną i zdrową przekąskę, z mnóstwem witamin. Każde z dzieci na warsztatach wykonało swój owocowo-warzywny szaszłyk.

Nie zabrakło warsztatów edukacyjnych poświęconych tak ważnemu zagadnieniu, jakim jest recykling, który w dzisiejszym świecie ma ogromne znaczenie. Dlatego też na zajęciach „W świecie recyklingu” dzieci zostały zapoznane z tematyką segregacji odpadów i wtórnego wykorzystania opakowań. Warsztaty miały na celu zwiększenie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie dobrych nawyków wśród najmłodszych i ich rodzin. Na zajęciach dzieci w samodzielny sposób wykonały ekologiczną doniczkę i zasadziły w niej roślinę.

Muzeum Ziemi Leżajskiej dziękuje wszystkim uczestnikom za wspólnie spędzony wakacyjny czas i zachęca do odwiedzania strony internetowej www.muzeum-lezajsk.pl, gdzie na bieżąco informuje o wszystkich wydarzeniach.

MZL

IV Festiwal Kultury Lasowiackiej

IV Festiwal Kultury Lasowiackiej to organizowane przez Województwo Podkarpackie wielotematyczne święto kultury ludowej Lasowiaków – grupy etnograficznej żyjącej na terenach dawnej Puszczy Sandomierskiej.

Wśród wydarzeń festiwalowych są prezentacje: tradycyjnego tańca i muzyki lasowiackiej, pieśni lasowiackiej, obrzędowości, kuchni i rzemiosła Lasowiaków. Przewidziano atrakcje dla dzieci i dorosłych w formie zabaw, konkursów, stoisk z prezentacjami lokalnych wytwórców. W każdej z jedenastu festiwalowych miejscowości królują muzyka – koncerty kapel i zespołów, potańcówki na drewnianej podłodze. Na wszystkie wydarzenia festiwalowe wstęp jest bezpłatny.

Organizatorami IV Festiwalu Kultury Lasowiackiej 2024 są: Województwo Podkarpackie, Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie oraz Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. Wydarzenie zostało sfinansowane z budżetu Województwa Podkarpackiego.

W ramach festiwalu, 21 lipca, w Muzeum Ziemi Leżajskiej odbyło się wydarzenie pt. „Zabawka leżajska symbolem lasowiackiej tradycji”. Placówka przygotowała w tym celu wiele atrakcji. W godz. 15:00-19:00 można było zwiedzić ekspozycję etnograficzno-zabawkarską z tradycyjnymi zabawkami leżajskimi i uczestniczyć w warsztatach tematycznych prowadzonych przez

pracowników muzeum przy pomocy wolontariuszek pt.: „Kurki dziobiące”, „Lasowiacki wianek bibułkowy”, „Woskowe cuda” oraz „Kubek z lasowiackim motywem”.

W tym czasie na dziedzińcu muzeum, można było odwiedzić stoiska przygotowane przez Czesławę Zawadzką z Przychojca: „Zagroda mleczna”, „Od ziarenka do bochenka”.

W kątku edukacyjnym „U pszczelarza” można było zaobserwować życie pszczoł w ulu oraz opiekę nad nimi. Prezentację narzędzi związanych z zawodem pszczelarza prowadził Sylwester Młynarczyk.

Na stoisku „Drewniany Świat” ceniony zabawkarz naszego regionu Jan Dudziak z Brzozy Stadnickiej wraz z żoną prezentowali swoje wyroby oraz przedstawiali proces produkcji tradycyjnych zabawek drewnianych.

Na stoiskach Koła Gospodyń Wiejskich „Brzozaki” z Brzozy Królewskiej oraz Koła Gospodyń Wiejskich „Łukowianie” z Łukowej, uczestnicy wydarzenia mogli degustować specjały kuchni lasowiackiej: zawijaki, ryzioki, kasioki, kacapoły, amoniaczki, kapuśniaki, jagłaki, chleb ziołowy, roladę z jabłkiem i ciastka z cukrem.

Po uroczystym otwarciu festiwalu o godz. 16:00, na plenerowej scenie przed muzeum zaprezentowały się Koła Gospodyń Wiejskich: „Brzozaki” z Brzozy Królewskiej oraz „Łukowianie” z Łukowej, które przedstawiły krótkie programy artystyczne nawiązujące do tradycji lasowiackich.

Następnie w wykładzie na temat Lasowiaków Roman Federkiewicz, historyk i pracownik MZL, przybliżył genezę tej grupy etnograficznej, wyjaśnił nazwę Lasowiaczy/Lesioki oraz przedstawił legendę o lasowiackim sercu.

Po prelekcji miał miejsce dalszy ciąg występów artystycznych. Wystąpili uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Leżajsku. Przygotowaniem wokalnym zajęła się Iwona Ćwikła, nauczyciel Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Leżajsku, w kapeli przygrywali uczniowie szkoły: I skrzypce: Milena Wiatr i Nikola Nazar, II skrzypce: Hanna Korpala i Julia Rubin, klarnety: Lena Janda i Katarzyna Pisarczyk wraz z dyrektorem szkoły Stanisławem Jaworskim grającym na akordeonie.

Na koniec zaprezentował się Zespół Pieśni i Tańca „San” działający w Miejskim Centrum Kultury w Leżajsku wraz z kapelą w składzie: skrzypce – Milena Wiatr, klarnet – Katarzyna Pisarczyk, akordeon – Marek Hałas, kontrabas – Konrad Kycia.

W wydarzeniu, poza licznie przybyłymi mieszkańcami powiatu leżajskiego i nie tylko, udział wzięli m.in.: dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie Damian Dąg, radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego Marek Ordyczyński, Członek Zarządu Powiatu Leżajskiego Wanda Rakszawska-Stopyra, Podkarpacki Wicekurator Oświaty dr Dariusz Półciwiatek oraz przewodnicząca Rady Powiatu Leżajskiego Monika Miło.

V ZLOT POJAZDÓW RÓŻNYCH

„KLAMOT” 2024

Piąta edycja Zlotu Pojazdów Różnych „Klamot” 2024 przeszła do historii. Tegoroczny zlot odbył się w dniach 3-4 sierpnia nad malowniczym zalewem w Ożannie.

Pierwszego dnia, w sobotni wieczór, miały miejsce znakomite rockowe koncerty. Jako pierwszy na scenie pojawił się zespół Pogoria z Dąbrowy Górniczej, grający muzykę z pogranicza rocka, punku i ska. Następnie na scenie pojawili się chłopcy z Offensywy, którzy, aby wystąpić podczas zlotu, przemierzali niemal 1000 kilometrów. Ta szczecińska kapela ma na swoim koncie występy na największych polskich festiwalach m.in.: Przystanek Woodstock, Scena Pokojowa Wioski Kryszny, Rykowisko. Trzeba przyznać, że obie kapela swoim mocnym brzmieniem i charyzmatycznymi występami dostarczyły publiczności sporą dawkę energii.

Natomiast zlotowa niedziela okazała się wyjątkowo udana, bijąc wszelkie dotychczasowe rekordy uczestnictwa. Na miejsce zjechało aż 876 pojazdów i niestety nie wszystkim udało się zmieścić na placu. Centralnym punktem programu były oczywiście niesamowite pojazdy i ich dumni właściciele, którzy zjechali do nas z różnych zakątków kraju. Można było podziwiać zarówno klasyczne samochody, motocykle, ciągniki, rowery, jak i pojazdy specjalistyczne oraz unikatowe konstrukcje powstają-

ce na zamówienie bądź będące wynikiem fantazji konstruktora. Tradycyjnie organizatorzy zlotu: Gmina Kuryłówka, Gminny Ośrodek Kultury w Kuryłówce oraz Pizzeria Słoneczna California nagrodzili najstarsze pojazdy, a były to Mercedes 200 Coupe z 1935 r. i polska Syrena 104 z 1967 r. Najstarsze motocykle zlotu to polski Sokół 1000 z 1933 r. i Indian Sport Scout z 1934 r., a najstarszy ciągnik to Massey Ferguson T20 z 1948 r. Natomiast królem dystansu został Volkswagen z Poznania, który przebył trasę ok. 650 km.

Niedziela to nie tylko święto motoryzacji. Organizatorzy zadbali o różnorodność atrakcji dla wszystkich uczestników. Dodatkowo dzień umiliły występy orkiestry dętej Gminnego Ośrodka Kultury w Kuryłówce. Natomiast dla tych, którzy szukali dodatkowych wrażeń, przygotowano coś naprawdę wyjątkowego: loty helikopterem. Była to niepowtarzalna okazja, aby zobaczyć zalew w Ożannie i okolice z zupełnie innej perspektywy.

Prawdziwą petardą dla wszystkich były spektakularne pokazy flyboardowe. Byliśmy świadkami czterech niesamowitych spektakli wodno-akrobatycznych, które wykorzy-

stywały dwa żywioły, wodę i powietrze, aby zagwarantować adrenalinę i niesamowite emocje. Zawodnicy osiągnęli wysoki pułap lotów nawet do 20 metrów, salta w przód, podwójne, potrójne salta w tył, rotacje ze zmiennym kierunkiem lotu itp. Flyboardowcy zademonstrowali swoje niesamowite umiejętności, które zapierały dech w piersiach. Ich widowiskowe występy przyciągnęły tłumy widzów, dostarczając niezapomnianych wrażeń.

Wieczorem scenę rozgrał legendarny zespół Big Cyc, świętujący 36 lat pracy artystycznej, który swoim energetycznym występem porwał publiczność do zabawy. Zespół powstał jako happening, a mimo to trwa do dzisiaj. Big Cyc jest jak stare wino – coraz lepszy i bardziej wytworny. Od początku gra w niezmiennym składzie: Dżej Dżej, Dżery, Piękny Roman i Skiba, wzbogaconym o klawisze Piotra „Gadaka” Sztajdla i jazgoczące gitary Marka „Marasa” Szajdy. Usłyszeliśmy w ich wykonaniu takie hity jak: *Berlin Zachodni*, *Makumba*, *Rudy się żeni*, *Facet to świnia* czy *Ballada o smutnym skinie*, a że znamy je wszyscy, to do śpiewu niktogo nie trzeba było namawiać. Bez wątpienia koncert Big Cyca był widowiskowym, peł-

nym humoru i dobrej zabawy show. Trzeba jeszcze podkreślić, że cała ekipa Big Cyc była niezwykle sympatyczna i podchodziła do wszelkich spraw oraz ludzi z uśmiechem i życzliwością.

Na Klamocie nie zabrakło również strefy gastronomicznej z przysmakami oraz licznych stoisk z pamiątkami. Rodziny z dziećmi mogły skorzystać z wielu atrakcji, takich jak dmuchańce, animacje i warsztaty tematyczne. Podczas dwudniowej imprezy odwiedziło nas ok. 15000 widzów i już dzisiaj z niecierpliwością czekamy na kolejną edycję.

Serdeczne podziękowania dla wszystkich uczestników, sponsorów, partnerów, wolontariuszy, którzy przyczynili się do sukcesu tego wyjątkowego wydarzenia. Osobne podziękowania kierujemy do strażaków ochotników z naszej gminy, którzy byli wszędzie. Duże znaczenie dla promocji wydarzenia miały patronaty: Radia ESKA, TVP Rzeszów, Gazety Codziennej „Nowiny” i Nowiny24.pl, Leżajsk INFO, „Sztafety”, „Kuriera Powiatowego” i „Kuryłowskich Wieści”.

Kolejny rok z rzędu wspierali zlot niezawodni sponsorzy. To dzięki nim możemy budować atrakcyjny program, który ściąga na wydarzenie tłumy pasjonatów, wystawców i widzów.

Sponsorzy Klamota to: Inventor Catering Imprezy, Jacek Sieradzki, Gospoda u Więclawów Andrzej Więclaw, Elinsbud Wiesław Bagniak, ZBDiT BABIŚ Sebastian Babiś, Molter, Powiat Leżajski współorganizator, PGNiG GRUPA ORLEN, Lux-Like Centrum Auto Kosmetyki, CBH PERŁA, FHU KCS Damian Kowal, Cichy priv, Ubezpieczenia Anna Janda, Admil Sp. z o.o., GREGOR Materace, SMAK Górnio, Drukarnia EMKA, F.H.P.U. Meteor Tadeusz Kyć, Mała Przystań na lato, REMAL, SVEA, Klimatyzacje WST-SERWIS, BUDMAX Dąbrówki, DORJAN, Villarum, Mrówka, SZRON, CHI-KA Łazów, Zajazd Nadrzecze, STALCO, MebloSchod, AutoBajex, Centrum Reklamy Majkut, Mechanika Pojazdowa Jan Miś, Robert Borek, Trans Tel Serwis, NOV OPTIC Więclaw, Glass Różycki, Klasyk Plus, KL docieplenia Kacper Lew, Lakiernia Proszkowa Grajczyk, LUK-DRAFT, MAT-Bruk, BS Leżajsk, Motoszbyt Leżajsk, Auteczka.pl, Mirtrans, MAXX Pro-Tech, Energo, BetMar, Nordic Expres, ALICJA Biuro Nieruchomości, WoodLab, Ranczo nad Złotą, FRIK Leżajsk, Auto-Moto N.E.D., Fred-Wood Meble, Maszarnia OSiP, Remet CNC, Strzelnica ARIZONA, Gałka Mobilna Wypożyczalnia Sprzętu Budowlanego, Metrohouse, KB Serwis, GS Leżajsk, Dziękujemy również za pomoc organizacyjną ZGK Sp. z o.o. w Kuryłowie i Firma APEX.

LP

z Ireneuszem Wołkiem
(podróż 129)

Podróżując po Namibii dotarliśmy do jej najdalej wysuniętego na północ punktu, tuż przy granicy z Angolą. To tereny zamieszkiwane przez jedno z najciekawszych plemion Czarnego Łądu. Marzyliśmy o spotkaniu choć małej grupy. Rzeczywistość przerosła nasze oczekiwania.

Pobudka przed wschodem słońca. Szybko składamy nasze obozowisko, bo o 8:00 godzinie jesteśmy umówieni z przewodnikiem, który wprowadzi nas do wioski plemienia Himba. Dreszczyk emocji towarzyszy nam do ostatniej chwili.

Zanim zetkniemy się z rzeczywistością, kilka słów o historii ludu Himba w Namibii, który można podzielić na dwa etapy. Pierwszy to koniec XIX wieku. Wtedy Himba byli jeszcze pasterzami Herero. Ciągły atak na nich i ich stada spowodował masową ucieczkę pasterzy do Angoli za Kunene River. Ci, którzy pozostali, poddali się misjonarzom i kolonistom niemieckim. Zmienili swoje życie i obyczaje. Ci, którzy emigrowali do Angoli, pozostali wierni swoim dawnym zwyczajom.

Drugi etap historii Himba to powrót do Namibii, gdzie nadal prowadzą koczownicze życie, zajmując się pasterstwem.

Aby odwiedzić wioskę Himba, należy zachować się zgodnie z przyjętym zwyczajem. Samemu trudno tutaj wejść. Zazwyczaj to przewodnik, aby uzyskać zgodę na wizytę w wiosce przywozi w darze worki z ryżem, cukrem, kukurydzą. W naszym przypadku to jedna z kobiet przyjęła od nas pieniądze w imieniu całej społeczności.

Rano kobiety rozpalają ogniska, aby po chłodnej nocy się rozgrzać, a potem przygotowują posiłek. Zostaliśmy przywitani przez kobiety i młodych mężczyzn. Dorośli mężczyźni są aktualnie daleko od wioski szukając ze stadami pastwisk i wody. Kobiety z dziećmi i młodym inwentarzem zostają w wiosce, która praktycznie cała jest na ich głowie.

Trochę onieśmieleni robimy zdjęcia i filmowe kadry. Nie możemy uwierzyć, że to się dzieje, że spełniły się nasze marzenia.

Kobiety plemienia Himba są po prostu zjawiskowe – nietypowe włosy, piękny uśmiech, oryginalna biżuteria. Robią wielkie wrażenie dzięki swojej urodzie i niezwykle kolorowi ciała, który zawdzięczają nietypowym zwyczajom higienicznym. Biżuteria, ozdoby oraz spódniczka z koziej skóry to typowy strój kobiety, który może osiągać wagę kilku kilogramów. Najcenniejszym elementem stroju jest naszyjnik z muszlą, która zwykle umieszczona jest tuż nad piersiami. To amulet płodności.

Jednak to włosy kobiet są największą zagadką dla niewtajemniczonych. Jak się okazuje nie pełnią tylko roli estetycznej. Włosy pokazują na jakim etapie życia ktoś się znajduje. Dziewczynki mają warkoczki zaplatane w kierunku twarzy. Dojrzałe, ale niezamężne kobiety mają warkoczki zaplecione z tyłu głowy, a mężatki dodają **erembe** – skózaną ozdobę wieńczącą głowę. Warkocze pokryte gliną są często

wyłużane poprzez dodawanie kawałków tkanego siana, sierści koziej i sztucznych przedłużek.

Jak widać na jednym z naszych zdjęć, istnieje wzajemna fascynacja kobiecą urodą, a szczególnie włosami.

Młodzi mężczyźni noszą pojedynczy warkocz z tyłu głowy okryty niekiedy fantazyjną czapczką, a kiedy szukają żony, jest on rozdwojony. Żonaci zakładają coś na kształt turbanu, a wdowcy gołą głowę.

Kiedy mężczyźni opuszczają wioskę – często na wielotygodniowe wyprawy pasterskie w kierunku nielicznych miejsc z wodopojem – najstarszy mężczyzna pozostaje w wiosce z kobietami i dziećmi. Pełni funkcję wodza i to on wydaje zgodę na wejście obcych.

Nasz pobyt w wiosce przeradza się we wzajemną ciekawość. W pewnym momencie to my zaczynamy opowiadać o sobie, pozwalamy dotykać skóry i włosów. Kobiety szczególnie są ciekawe, ile mamy lat. Ze zdziwieniem i uśmiechem przyjmowały liczby. Większość z tych dziewcząt to dwudziestolatki, a wódz niedawno przekroczył pięćdziesiątkę.

W każdej wiosce, w jej centralnym punkcie utrzymuje się wieczny ogień — **okuruwo**, od którego odpalane są wszystkie ogniska. Wiąże się to z kultem przodków, którzy strzegą społeczności i sprzyja poczuciu odrębności oraz kultywowaniu tradycji.

Centrum wioski to miejsce otoczone palisadą z drewna dla bydła, kóz i drobiu. Wszystkie chaty są skierowane wejściem w jego kierunku, bo to bydło jest największym skarbem dla Himba i decyduje o ich przetrwaniu. Często zagroda jest pusta, ponieważ szczególnie podczas pory suchej stada są daleko od wioski. W wiosce zostaje

drób, małe kózki – które stały się dla nas nie lada atrakcją – cielątka i cielne krowy.

Ile byśmy nie słuchali o plemieniu Himba, zawsze wrócą do nas pytania związane z higieną przy drastycznym braku wody.

By odpowiedzieć na kilka nurtujących nas pytań zostajemy zaproszeni przez dziewczęta do jednej z chat.

Woda to życie. Dla plemienia Himba, brak wody to kluczowy element przetrwania. Kiedy głodują, przenoszą swoje domostwa w inne bardziej żyzne i wilgotne tereny. Przez wieki społeczność Himba żyjąca w najbardziej ekstremalnych środowiskach na Ziemi, wypracowała niekonwencjonalne sposoby oszczędzania wody.

Podstawowym środkiem higienicznym jest charakterystyczna pasta zwana **otijza** łącząca aromatyczną żywicę krzewu **omazumba** z tłuszczem zwierzęcym i zmielonym czerwonym kamieniem ochry.

Pasta jest sposobem na upiększenie koloru skóry. Inną zaletą tego naturalnego kremu jest przeciwdziałanie promieniowaniu słonecznemu, utrzymywanie czystości i nawilżenia skóry, a nawet hamowanie wzrostu włosów na ciele. Ma ona także swoją symbolikę jej kolor odnosi się do barwy ziemi oraz krwi.

Brak wody kobiety i dziewczęta zrekompensowały sobie kąpielami w dymie. Do rozżarzonego węgla drzewnego dodają aromatyczną mieszankę ziół. Następnie kobiety nachylają się nad miską z żarem i okadzają ciało i włosy. Do higieny intymnej używają drobnego żwiru i traw.

Podczas gdy mężczyźni są z bydłem na pastwiskach, pozostałe w wiosce kobiety zajmują się niemal wszystkim, nawet wzmacnianiem ścian swoich chat. Zaprawę przygotowaną z krowich odchodów, glin-

ki i popiołu nakładają na ściany wykonane z gałęzi. Do rozcieńczenia wykorzystują krowi moc. Woda jest zbyt cenna.

Dzieci w wiosce jest mnóstwo, choć ich śmiertelność jest bardzo wysoka. Mieszkańcy plemienia nie znają współczesnej medycyny, nie mają leków ani szczepień. W razie poważnej choroby korzystają z pomocy szamanów, którzy nie zawsze potrafią skutecznie pomóc. Dlatego też – co może nas szokować – do 1 roku życia dzieci nie są traktowane jako członkowie plemienia, a jeśli umrą – zostają oddane na pożarcie dzikim zwierzętom. Pomimo tego, obdarzane są od urodzenia wielką troską przez Kochające matki.

Nie mogło być inaczej. Na zakończenie naszej wizyty, kobiety tańczą dla nas. Tylko przy akompaniamencie rytmicznego klaskania i tupania.

I jeszcze coś. Społeczność Himba ma bardzo liberalne podejście do wierności małżeńskiej. Zawierają małżeństwa poligamiczne w obrębie swojej społeczności. Średnio jeden mężczyzna ma dwie żony, ale gdy mężczyźni wędrują z bydłem na wypas, a ich żony pozostają w domach, każde z nich w tym czasie może wziąć sobie

kochankę. Związki pozamałżeńskie są społecznie akceptowane, a to z kolei skutkuje zwiększoną liczbą dzieci, które rodzą się poza małżeństwem. Członkowie plemienia zdają sobie z tego sprawę, a ojcowie mają poczucie, że zarówno ich własne, jak i te nie biologiczne dzieci zasługują na równe traktowanie.

Koniec zwiedzania to oczywiście czas na zakup własnoręcznych wyrobów. Warto się targować, bo ceny padają bez jakiegokolwiek logiki. Ale jeżeli coś się podoba, to warto kupić, bo jak to zwykle na szlaku bywa, później już podobnych pamiątek możemy nie zobaczyć.

Najważniejszym składnikiem posiłków jest krowie mleko. Także woda jest wykorzystywana do przyrządzenia posiłków. Najbardziej charakterystycznym elementem diety Himba jest owsianka, którą jedzą rano i wieczorem. Lubią także zsiadłe mleko. Czasem na stole pojawia się mięso, ale zdarza się to rzadko i przy okazji ważnych uroczystości. Ciekawsze jednak jest źródło ciepła, na którym gotują posiłki.

Tekst, zdjęcia Ireneusz Wołek

**You Tube Niezwykły Świat – Namibia
1000 cudów świata – Himba**

październik

imprezy kulturalne

ANDRÉ RIEU. POTĘGA MIŁOŚCI

Termin: 7 października

Miejsce: Miejskie Centrum Kultury w Leżajsku

Organizator: MCK w Leżajsku

Opis: Muzyka jest miłością i nikt nie rozumie tego lepiej od maestra André Rieu. Otwórzcie więc swe serca i dajcie się porwać nowemu spektakularnemu widowisku „Potęga miłości” wprost z malowniczego Maastricht. Muzyczny język miłości, którym tak pięknie włada André Rieu, znów porwie Wasze serca. Co roku latem na rynku urokliwego Maastricht pełen pasji skrzypek i dyrygent André Rieu przygotowuje wielki koncert dla ponad stu tysięcy melomanów przybyłych na tę okazję z wielu krajów. Retransmisję tego niesamowitego show ogląda jesienią rokrocznie milionowa widownia zgromadzona w kinach całego świata. Magiczną „Potęgę miłości” – bo taki tytuł nosi nowy koncert maestra – przepełnią przepiękne walce, wzruszające ballady oraz melodie znane z najbardziej romantycznych filmów wszech czasów. Ich pełne pasji wykonania przez André Rieu, Orkiestrę Johanna Straussa oraz zaproszonych gwiazd przyniosą Wam mnóstwo radości i czułości.

VI GMINNE SPOTKANIE TWÓRCÓW I RĘKODZIELNIKÓW LUDOWYCH

Termin: 23 października

Miejsce: Ośrodek Kultury w Grodzisku Dolnym

Organizator: OK w Grodzisku Dolnym

Opis: Jest to impreza mająca na celu prezentację i konfrontację dorobku artystycznego twórców i rękodzielników z terenu Gminy Grodzisko Dolne oraz kultywowanie działalności lokalnych twórców amatorów w różnych dziedzinach sztuk plastycznych.

imprezy sportowe

OGÓLNOPOLSKI TURNIEJ PIŁKI SIATKOWEJ CHŁOPCÓW „OD MŁODZIKA DO JUNIORA”

Termin: 11-13 października

Miejsce: Hala sportowa Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku

Organizator: LTS Feniks Leżajsk

Opis: Rozgrywki rozpoczynają się w piątek (gry eliminacyjne) w sobotę dalszy ciąg gier eliminacyjnych, niedziela to gry finałowe i zakończenie turnieju.

2 GRAND PRIX PODKARPACIA JUNIORÓW I JUNIOREK

Termin: 27 października

Miejsce: Hala MOSiR w Nowej Sarzynie, ul. Marii Konopnickiej 2

Organizatorzy: Podkarpacki Okręgowy Związek Tenisa Stołowego w Rzeszowie, przy wsparciu Parafialnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Arka” Łętownia oraz Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowej Sarzynie.

Opis: Turniej ma na celu popularyzację tenisa stołowego i aktywnego trybu życia, zdobywanie pucharów i punktów rankingowych, wyłonienie najlepszej juniorki i najlepszego juniora do reprezentowania Podkarpacia w 2 Grand Prix Polski w Szczawnie Zdroju.

OGŁOSZENIE PŁATNE

DREWNO OPAŁOWE

**KOMINKOWE ■ CIĘTE
ŁUPANE ■ METRY**

**BUK ■ BRZOZA
OLCHA ■ SOSNA**

TRANSPORT GRATIS!

**tel. 17 243 27 71
tel. 604 415 609**

Hucisko 216

PROGRAM CZYSZTE POWIETRZE

Bezzwrotne dofinansowanie do 100% na:

- ✓ Wymianę źródła ciepła
- ✓ Instalację fotowoltaiczną
- ✓ Ocieplenie domu
- ✓ Ocieplenie poddasza
- ✓ Wymianę stolarki okiennej
- ✓ Wymianę stolarki drzwiowej

Poznaj szczegóły telefonicznie lub umów się
na niezobowiązujące spotkanie.

577 522 718

AKADEMIA RODZICA

warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów
„Jak kochać i wymagać?”

Cykl 3 spotkań dla rodziców i opiekunów

chcących zbudować więź z dzieckiem w oparciu o szacunek, zrozumienie i miłość oraz poprawić swoje kompetencje rodzicielskie i wychowawcze.

TEMATY ZAJĘĆ

- Jak określać dziecku granice?
- Jak pomóc dziecku radzić sobie z uczuciami?
- Czy powinno się karać dzieci?
- Jak zachęcić dziecko do samodzielności?
- Jak uwolnić dziecko od narzuconych mu ról?
- Jak mądrze chwalić dzieci?

EDUTERAPIA MIĘSKIE CENTUM KULTURY
ul. Kolejowa 8, ul. Mickiewicza 65, Nowa Sarzyna Leżajsk

606 209 729

Liczba miejsc ograniczona

Zapisy na bieżąco

PROWADZĄCA
Iwona Paul
 logopedka,
 pedagog specjalny,
 terapeuta

AUTO DETAILING

KOMPLEKSOWE CZYSZCZENIE & KONSERWACJA AUTA

JANUSZ PAUL

USUWANIE WGNIECIEŃ METODA PDR RENOWACJA LAKIERU

OZONOWANIE WNĘTRZA SAMOCHODU POLEROWANIE

MYCIE SILNIKA I FELG REGENERACJA REFLEKTORÓW POWŁOKI OCHRONNE

OKLEJANIE FOLIĄ OCHRONNĄ PPF

PRANIE I CZYSZCZENIE TAPICERKI
 CZYSZCZENIE I KONSERWACJA PLASTIKÓW I SZYB

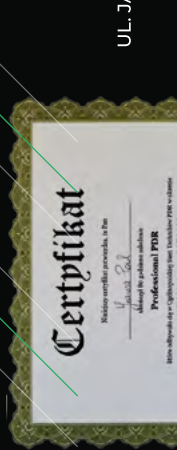
DOJAZD DO KLIENTA

798 083 891

JANUSZP21@GMAIL.COM

CERTYFIKOWANY SPECJALISTA PDR
 JANUSZ PAUL

UL. JANA PAWŁA II 15B, 37-310 NOWA SARZYNIA

MATERACE
GREGOR

Bo życie zaczyna się w łóżku

Powiedz jak śpisz, a zrobię materac dla Ciebie!

INDYWIDUALNE ZAMÓWIENIA
MATERACE NA KAŻDY WYMIAR
NAPRAWA MATERACY
WYMIANA POKROWCÓW

 609 212 799

 Grodzisko Nowe 365
37-306 Grodzisko Dolne

Rozkręć swoją firmę z FRIK!

Chcesz zwiększyć swoją **sprzedaż** i **zyski**?

Chcesz pozyskać **nowych klientów**?

Chcesz być rozpoznawalny **na rynku lokalnym**?

Skorzystaj z naszych usług i bądź widoczny dla swoich klientów!

1

Opracujemy konkretny
plan działania

dopasowany do Twojego celu!

2

Przygotujemy profesjonalne
materiały:

- ↑ zdjęcia
- ↑ grafiki
- ↑ rolki
- ↑ filmy promocyjne

3

Wdrożymy strategię
w życie!

